

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת וארא
שנת תשפ"ה



גליון
צ'

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א



• חג של חנוך הילדים

אני רוצה מלמדים יראי השם

אני מבקש הרבה מהקדוש ברוך הוא שיהיו לי מלמדים יראי השם. אני צריך מלמדים יראי שמים, מלמדים שהולכים למקוה ושומרים על העינים.

אמנם אני לא יכול לדעת מה קורה בלב של השני, אבל אני מבקש מהקדוש ברוך הוא שיהיו לי רק מלמדים עם יראת שמים. ואני רוצה לבקש מהמנהל ומהמנהלת, שיבדקו את מי הם לוקחים למלמדים ולמורות, אני לא צריך מלמדים ומורות שיש להם סמארטפון; ואם משהו מרמה אותי, הוא בא אל הילדים עם פלאפון פשוט ובסתר יש לו סמארטפון, זו גנבה, אני לא מסכים לזה.

אני לא רוצה במוסדות שלי אף עובד עם סמארטפון! אם כשיש טלפון פשוט צריכים רחמי שמים להיות ירא שמים, כל שכן וכל שכן עם סמארטפון.

להחזיר בילדים חיות בתפלה

המלמד צריך יראת שמים; אי אפשר להגיד לילד: "תתפלל", בעוד שהמלמד עצמו לא מתפלל. מלמד לא יכול לשים את הרגלים שלו על השלחן ולהגיד לילדים להתפלל. קדם תתנענע בעצמך בשביל הקדוש ברוך הוא - כך תוכל להחזיר זאת גם בתלמידים שלך.

בשעה שהילדים מתפללים זה לא זמן לעשות עסקים, בשעה שהילדים

כל הדבורים שלך חוזרים בילדים

המלמדים עלולים לחשב ש'אף אחד לא מקשיב לי, אבל האמת היא שאפילו שהילדים שקועים במשחקים, הם מקשיבים לכל מלה, כל המלים חוזרות בהם היטב.

אני כבר מעל גיל ארבעים ואני עדין נזכר כל יום במשהו ששמעתי בתלמוד תורה מהמלמדים שלי; ברוך השם שהיו לי מלמדים טובים, מלמדים יראי שמים.

בזמן שהמלמד שלי דבר, בכלל לא הייתי בכתה, הראש שלי עף לאנשהו, חשבת רק 'מתי כבר מגיע הצהריים', ומתי כבר נוכל ללכת לשחק על הגג, הובלתי את כל המשחקים, היינו משחקים 'מחבואים' 'גלחים' ו'מלאכים'... הובלתי את כל החבורה, בכלל לא שמעתי מה שהמלמד שלי אומר, ופחדתי מאוד כל שבוע מהמבחן כי לא ידעתי את הלמודים, אבל מעגן שעכשו אחרי ארבעים שנה, אני נזכר במה שהמלמד שלי אמר, אני נזכר במה שהמלמד שלי דבר על תפלה ועל קיום המצוות.

אני זוכר אפילו את השטויות שהמלמדים דברו... זה דבר שמלמדים לא קולטים, הם חושבים שבמלא לא מקשיבים להם והילדים לא יזכרו מה שהם מדברים, ולכן הם מספרים את החלומות שלהם - אין לה מה לספר לילדים? אתה מספר דברים טפשיים לילדים! אם היה אפשר לפחות להשחיל בספור דברים יפים - הרי זה טוב, אבל סתם לספר שטויות זה לא טוב.

בעזרת השם יתברך אנו מביאים לפניכם את חלקו השני של השעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים בפרשת וישב התשפ"ד.

להחזיר אמונה בילדים

המלמדים צריכים להתחזק ולהתרגען בחזרה כדי לזכור מה התפקיד שלי, למה אני בא פה לתלמוד תורה' - אני בא לתלמוד תורה כדי להחזיר 'אמונה' בילדים, שהם ידעו שיש בורא עולם.

אני מבקש מכם, תספרו לילדים 'ספורים של תפלה', שבקשתם מהקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא עזר.

תספרו גם לילדים 'ספורי צדיקים', שהצדיקים חיו עם הקדוש ברוך הוא והתגעגעו אל הקדוש ברוך הוא, כי ספורי צדיקים מלהיבים את הלב של ילדי ישראל (ענין לקוטי מוה"ר חלק א', סימן רמח).

ספרו לילדים ספורים מהבעל שם טוב הקדוש וכוותו יגן עלינו, מהרבי הקדוש ר' אלימלך וכוותו יגן עלינו, מהרבי הקדוש ר' זוסיא וכוותו יגן עלינו ורבנו ז"ל. תספרו לילדים את הספור שהרבי הקדוש ר' אלימלך וכוותו יגן עלינו שרף את ידיו כי כשהוא היה תינוק קטן הוא סטר לאמא שלו, ועל ידי הספור אפשר כבר להכנס לשיחה על 'כבוד אב ואם', איך צריכים לדבר אל אבא ואמא.



אם לא מדברים עם הילדים על קדושה הם לא ידעו את זה. מאיפה ידעו ילדים קטנים שצריכים להיות שמונים ולא לעשות עברות? - רק אם מדברים על זה, הם ידעו להשמר.

היום קבלתי מכתב ממלמד (לא מהתלמוד התורה שלנו), הוא מלמד בכיתה א' או ב', והוא כותב לי כזו שאלה: **"עוד פעם מצאתי שני ילדים שמתחבאים ומשחקים בחסר עדינות, מה אני צריכה לעשות? הרי כבר דברתי על זה פעם בכיתה?"**

מאחר יותר פגשתי את המלמד, אמרתי לו: **"מה זאת אומרת שאמרת כבר? תגידי את זה פעם ועוד פעם! ואם ילד ממשיך לעשות את זה אולי שיתנו לו סטירה."**

לדבר פעם ועוד פעם

הטענה שלי: הרי כבר דברתי פעם אחת עם הילדים על קדושה, היא טענה לא נכונה, כי צריכים לדבר פעם ועוד פעם.

אולי אני גם יכול להפסיק לתת שיעורים למלמדים? פי לפני שנה כבר אמרתי ש: **"זה דבר חשוב להיות מלמד, וצריכים להגיע בזמן לכיתה, וצריכים להגיע אל הילדים עם חמור מוכן, וצריכים להתפלל על כל ילד,"** אלא מאי על כל דבר צריכים לחזור פעם ועוד פעם.

מוהרא"ש גם הוא היה יכול לעשות פרוך דק אחד של 'אשר בנחל' עם עשרה מכתבים, ומוהרא"ש יצין לכל אחד את איזה מכתב הוא צריך לקרא. למי ששואל איך הוא יכול לזכות ללמד, יכתב לו מוהרא"ש: **"עין במכתב א, שם מבאר באריכות דרך הלמוד של רבנו,"** ולזה ששופך את הלב שיש לו צרה גדולה, יכתב לו מוהרא"ש: **"עין במכתב ב, שם מבארת בצורה נפלאה דרך לכל אדם לחיות חיים יפים בעולם הזה,"** וכך יענה מוהרא"ש לכלם היכן לעין בפרך הבודד של 'אשר בנחל', - אבל מוהרא"ש כתב 'שבועים אלה מכתבים!' ואנשים שואלים האם יש חידושים בכל המכתבים, בודאי שיש חידושים, זה בעצמו - שכותבים על כמה ענינים ספורים פעם ועוד פעם

מלמד יכול לחשב: לעצור את כל הכיתה באמצע הלמוד כי משהו גרד את הראש? הרי צריכים ללמוד! - אבל האמת היא שזה חשוב מאוד מאוד.

כשהייתי מלמד בכיתה ט' (במשך חמש שנים), החדרתי בילדים את קדשת התורה והצדיקים; למדתי את התלמידים שלי שאסור לגרד את הראש באמצע הלמוד, ואי אפשר לומר שם של צדיק סתם עם שמו, צריך להוסיף לפני זה: **"הקדוש"**. אז היו לי תלמידים שקלטו שעם הדברים האלו אפשר להרגיז אותי, והם היו עובדים עלי, הם עשו עצמם כשוכחים, ובדוקא גרדו את הראש באמצע הלמוד, ואני עצרתי את הלמוד ונכנסתי לשיחה ארכה שאסור לגרד את הראש, הם גם היו מכריזים: **"שהמלמד יספר ספור על רבי אלימלך מליזנסק,"** ואני הוכחתי אותם: **"רבי אלימלך מליזנסק! הוא חבר שלך? צריכים להגיד 'הרב הקדוש ר' אלימלך!'"** וכבר התפתחה מזה שיחה שלמה איך מדברים מצדיקים.

ראיתי שהילדים מעבירים ביניהם קריצות, כאומרים: 'הצלחנו! המלמד נסחף לשיחה... אבל לי זה לא היה אכפת, כי "זה מה שרציתי" אני רציתי שהם יקבלו רגש לתורה הקדושה ולצדיקים הקדושים.

להחדיר בילדים אהבה לתורה הקדושה

תחדירו בילדים אהבה גדולה להקדוש ברוך הוא ולתורה הקדושה. כשמלמד נכנס לכיתה או יוצא מהכיתה, הוא צריך לנשק את המזוזה, ולפני שמתחילים ללמד את הגמרא, צריכים לתת נשיקה לגמרא, ואי אפשר להגיד: **"אומרת הגמרא,"** צריכים להגיד: **"אומרת הגמרא הקדושה"**.

בראש השנה באומן בקשתי הרבה בציון רבנו ז"ל, על הפרט הזה, שיהיו לי מלמדים טובים שאוהבים יהדות והם מחדירים את זה בילדים, וברוך השם אני מודה להקדוש ברוך הוא שיש לי באמת מלמדים טובים.

חיבים לדבר אל הילדים מקדושה

עכשו כשמגיע חנכה צריכים להתחדש ושוב לדבר עם הילדים על קדושה.

מתפללים אפשר להחדיר בילדים חיות בתפלה, אפשר גם ללמד אז הלכות, לדגמא, מתי לא מציצים מחוץ לסדור, ומתי אסור לדבר, ואם רואים ילד שגרד את הראש, אומרים לו: **"אוי, גרדת את הראש, לה לטל ידים,"** ואם נפל סדור, מלמדים אותם איך מרימים אותו, שלא מרימים סתם, אלא נותנים נשיקה.

להחדיר בילדים תורה בטוהרה

מלמדים יקרים, תחדירו בילדים טוהרה בלמוד תורה, זה היה כל הענין שהיננים רצו לעקר מעם ישראל, היננים הרשו ליהודים ללמד תורה אבל הם אמרו שזו חכמה פשוטה ככל החכמות, אין בה קדושה מיוחדת, חס ושלום, כמו ששרים בפיוט (מעוז צור): **"יונים נקבצו עלי... וטמאו כל השמינים,"** היננים הרשו להדליק את המנורה אבל הם טמאו את זה, הם אמרו: **"מה יש? אפשר להדליק גם עם שמן טמא! לא צריכים להיות טהורים, לא צריכים לטל ידים, ולא צריכים לטל ידים בבקר."** היננים מנעו את הקדושה ואת הטהרה מעם ישראל, ואת זה צריכים המלמדים להחדיר בילדים.

גם בארץ ישראל חדרה הקלפה של חכמות יון; לדאבונינו הערב רב העבירו על דתם מיליונים מבני ישראל, לצערנו יש שם יהודים חלוניים שלומדים 'קבלה', יש להם 'מרכז שלם ללמוד קבלה', שם לומדים קבלה ללא טוהרה רחמנא לצלן, בעוד שאצלנו יודעים שלמוד 'קבלה' הוא לא רק 'חכמה', אלא בשביל ללמוד קבלה, צריכים קדם לעשות תשובה, כפי שהרבי הקדוש ר' אלימלך זכותו יגן עלינו כותב בהנהגות האדם (אית א, ואת ה) שקדם ללמוד הרבה גמרא ולבכות אל הקדוש ברוך הוא, ואחר כך אפשר ללמוד קצת כתבי האר"י.

על מי הצליחו לעבד?

ברוך השם המלמדים שלי הכניסו זאת בנו, אני זוכר כשילד גרד את ראשו באמצע הלמוד, עצרו מיד את השעור, ולמדו שצריכים ידים טהורות בשעת הלמוד.



בכזו בהירות ורעננות - זה לבד החדוש הכי גדול!

כשכבר מרגלים, המצב רע מאוד

אל תחשב: 'כבר דברתי פעם אחת על קדושה, אלא תגיד לילדים פעם ועוד פעם: "אסור לשחק עם השני ולעשות מה שהשם לא מרשה".

בזמן שאתם מדברים על זה תבכו ותצעקו!

היצר הרע מגיע אל ילד בן שלוש, הוא מפתה אותו שיתחבא עם ילד אחר וישחק בחסר עדינות, ואם תשאלו הרי בגיל שלוש עדין לא שיק בכלל עברות, בכל זאת הילד כבר נמשך לזה, פי היצר הרע כבר כאן, ואם לא עוצרים את זה - זה נשאר כף לשנים הבאות השם ישמרנו.

בחורים וילדים באים אלי ובוכים מרות שהם אף פעם לא ידעו על משג של 'קדשת הברית', כשהם שומעים בשיבה על שמירת הברית, הם כל כך נבהלים, פי הם לא שמעו על זה אף פעם, ואם כבר מרגלים ברע כבר צריכים רחמי שמים מרבים לצאת מזה.

כשהייתי מלמד בכיתה ט' דברתי עם הילדים על קדושה, דברתי אליהם מהלב, מהו יהודי, שהשם יתברך אומר שצריכים להיות קדושים, וכלם בכו, אתם יכולים לשאל את התלמידים שילמדו אז אצלי, הם אמרו לי שהם אף פעם לא שמעו את זה! פי במוסד ההוא הייתה שיטה שאסור לדבר מקדושה. עכשו תבין בעצמך אם הילדים האלו

לב מה הם עושים, תגש אל המלמד ותדבר אתו יפה. כאן במוסד אין כזה דבר להשתמש עם הדיים, אם אתה לא מסתדר, תקרא למנהל והוא יראה מה הוא יכול לעשות. היות והמנהל נמצא מבחוץ, הוא יכול לראות טוב יותר את התמונה, האם הילד באמת צריך לקבל סטייה.

אפלו מנהל צריך גם הוא רחמי שמים שלא ירביץ מתוך כעס, מנהל גם עלול לאבד עשתונות. שכנה ספרה לאשתי, שהילד שלה חזר מהתלמוד תורה והיה צריך ללכת לבית חולים, כי המנהל אבד עשתונות והרביץ לבן שלה 'שלושים סטירות על הראש', רחמנא לצלן! זה ספור ממוסד בווייליאמסבורג ומימינו אנו, לא מלפני שלושים שנה.

'שלושים סטירות' זה בודאי לא חנוה, אפלו כשראש הישיבה אומר שצריכים להרביץ כדי ללמד 'דרך ארץ' אז מדבר ב'סטירה אחת' או מקסימום 'שתי סטירות' אבל 'שלושים סטירות על הראש' זה לא יכול להיות חנוה! מוהרא"ש גם הוא נתן פעם סטייה, אבל שלושים סטירות!?

להרביץ לילד 'שלושים סטירות' נובע מזה שהמנהל נכנס לסכסוך אישי עם הילד; הוא התחיל להרביץ לו, ובאמצע הסטירות כך הוא חשב 'אולי זה לא מגיע לו?' אחר כך הוא נתן לו עוד סטירות כדי להראות לעצמו שכן מגיע לו... - עד שהוא הרביץ לו שלושים סטירות!

המשך אי"ה בשבוע הבא

היו מענינים להתפלל וללמד, כי אם בגיל צעיר לא נשמרים רחמנא לצלן, אז כבר מרגלים בזה לצערנו, וכבר אין טעם להתפלל וללמד.

לפעמים צריכים להראות מקל קטן

אם רואים ילד שמתחבא עם ילד אחר פעם אחר פעם, אפטר לתת לו סטייה. כך הם ילדים, לפעמים צריכים להראות להם מקל קטן, אבל זה קשור רק למנהל, אני לא רוצה שהמלמדים במוסד שלי ירביצו, ולא רק 'לא ירביצו', אלא אפלו לא לתת צביטה או למשך את היד, גם זה לא,

לא טוב שמלמד יתן סטירות, פי עלולים לצאת מזה מכשולות גדולים, מלמד עלול לפעמים לאבד עשתונות ולהרביץ מתוך כעס. מלמד צריך לדעת: 'אני לא יכול להשתמש עם ידים, אני חייב להסתדר בלי ידים, אני אבקש מהקדוש ברוך הוא ואדבר יפה, אלא מי בן ירביץ? המנהל! תכבד את המנהל שהוא יתן את הסטייה.

אברהם כתב לי היום במכתב: "מה אני צריך לעשות, הבן שלי מכתה ג' בא הביתה וספר שהוא קבל היום שלוש צביטות מהמלמד שלו?" - ברוך השם שזה לא מהמוסדות שלנו, אני מכיר את האברהם ואת הבן שלו, האברהם מתפלל כאן בשבת, הילד הוא ילד עדין, הוא לא מסגל לפתח את הפה שלו, והוא קבל כבר שלוש צביטות בתלמוד תורה...

עניתי לו במכתב, שיידע שמלמדים עובדים קשה מאוד, ואף אחד לא אומר להם איך להתנהג, לכן הם לא שמים

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

איך אני יכול לגרם שהבן שלי ירצה ללכת למקוה?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

יישר כח שהצלחתם לי את החיים בשלום בית, פרנסה, דרך הלמוד, חנוך ועוד ועוד. אני יודע כל יום מחיי שאם אלך עם השכל של עצתו אמונה, אני אצליח.

שלי השתנה, אבל את הענין של לקחת את הבן שלי למקוה עוד לא תקנתי, כל שבוע עם ספור אחר, הוא אומר שהוא לא רוצה ללכת, הוא אומר שמשוהו מפריע לו, אני לא יודע מה, לפעמים אני בכלל לא שואל אותו פי אני לא יודע מה לעשות כשהוא אומר שהוא לא רוצה ללכת. במה פעמים חשבתי ללכת בתקיפות, מי שלא היה במקוה לא יוכל לקבל בשבת מיץ

בעוד כחדשים בני הקטן יהיה בן שלוש, רציתי לשאול מה הגיל הכי מקדם שיכולים לקחת ילד למקוה בערב שבת.

בני היותר גדול כבר כמעט בן שמונה והוא עדיין לא היה במקוה, וזה מאוד מפריע לי. זה התחיל בשעבודתי ביום ששי עד בניסת שבת, למעשה ראש הישיבה יעץ לי לקחת מישהו אחר שייעשה את עבודתי ביום ששי. אחר כך מקום העבודה



ענבים, קולה או ממתק, אבל עכשיו יש לי כבר בלבלולים שראש הישיבה אומר שבשהילדים מתבגרים כבר אי אפשר להכריח כי אחר כך הם לא יעשו את הדבר שהכריחו אותם.

בכל יום ששי אני חשב באיזו דרך להתנהג ואני לא מצליח להחליט, כבר הבטחתי לו הרבה דברים טובים אם הוא ילך למקוה, אבל בנתיים שום דבר לא עבד. אני יודע שלא עשיתי נכון, יכולתי לעשות יותר טוב, אבל אני רוצה לתקן זאת, איך עלי לתקן את זה?

יישר פח על הכל.

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ה' פּרשת שלח, כ"ג סיון, שנת ה'תשפ"א לכבוד ... גרו יאיר קבלתי את מכתבך.

העקר שעליו הורים צריכים לשים דגש בחנוכה הבנים והבנות - זה ללמד את הילדים שחייבים לשמוע בקול ההורים, זה היסוד בחנוכה, את זה צריכים לעשות כשהילדים עדיין קטנים מאד, בגיל שנתיים, שלש - עד שהילדים לומדים לשמוע בקול ההורים.

רוב ההורים לא יודעים מזה; הם לא חושבים, או שלא יודעים, או שאין להם כח, מרשים לילדים לעשות מה שהם רוצים, הילדים גדלים בלי דרך ארץ ואחר כך כשהם מתבגרים החצפה מתבטאת מאד חזק, ואז כבר מאוחר מידי, אז כבר קשה יותר לכוּפף אותם לצד הטוב.

כן מקוה, לא מקוה - לא זו הבעיה שלך; אפשר לומר שכן צריכים ללכת למקוה ואפשר לומר שלא

אם הילדה שלך מתעוררת בלילה ובוכה - תבכה ביחד איתה להשם יתברך. חסידי ברסלב הרי רוצים לקיים מה שרבינו אומר, שיאמרו בלילה תיקון חצות; כשהילדים מתעוררים באמצע הלילה, אפשר אז להתפלל עבור עצמנו ועבור הילדים.

מוהר"ש היה אומר סגולה לבצלי בתים כשהם עומדים בחנות ואף אחד לא בא לקנות, שיקחו ספר, משניות וכדומה ויתחילו ללמוד - ואז הסמ"ך מ"ם ינדא שאנשים יבואו לקנות, העקר שלא ילמדו. אותו דבר אני אומר לך, אם הילדה שלך מתעוררת בלילה, היא בוכה והיא לא רוצה לחזור לישון - תתחיל לבכות ביחד איתה להשם יתברך, תבקש עבור עם ישראל שלא יהיו להם צרות; תבקש שמשיח כבר יבוא להחזיר אותנו להקדוש ברוך הוא - כך הילדה תרדם במהירות, העקר שגם איתה כבר תחזור לישון.

לגבי נשוק ילדים; רבינו באמת אמר: "לילד לא מנשקים, וליילד לא מרפצים"; אבל אין הפונה לילדים קטנים, הפונה היא כשהילדים גדלים, אז לא כדאי לפנק את הילדים; פי כמה שיותר דבוקים לילד ומפנקים אותו, מרביצים אותו אחר כך כשהוא משתולל וקופץ.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

... (קונטרס עצתו אמונה פרשת שמיני תשפ"א)



נורא אם הילד לא רוצה ללכת, זה לא הבעיה, הבעיה שלך היא שהילדים שלך צריכים לגדול בריאים, הם צריכים לדעת שאם הורים אומרים כן - זה כן ואם ההורים אומרים לא - זה לא, אי אפשר לומר הפוך.

תבקש מהשם יתברך שתדע איך לדבר אל ילדיך, איך לחנך אותם, איך לשמח אותם; עם תפילה תזכה לילדים פשרים, נכדים פשרים, ומשכו מדרך דורות ישרים.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

... (קונטרס עצתו אמונה פרשת קרח תשפ"א)



מה עושים כשילדה בוכה הרבה בלילה?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

בתי, בת השלש, מתעוררת כמעט בכל לילה ובוכה הרבה מאד, עד שמצליחים סוף סוף להרגיע אותה שתוכל לישון עד הבקר, וקשה מאד לקום כל לילה עוד פעם. איך אני יכול לעזור לה שתוכל לישון בשקט כל הלילה?

יש לנו ברוך השם גם ילד בן חצי שנה, אני מאד אוהב אותו, השאלה היא אם לפי רבינו אסור לי לנשק אותו, אלא יותר להתרחק ממנו?

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת צו, ט' ניסן, שנת ה'תשפ"א

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

לקבלת הנליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / אנגליה 03303502363 / 845-351-9060

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / אנגליה 03303502361 / 845-351-0910

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com